

Ústav romanistiky Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích
Oponentský posudek bakalářské práce

Název práce: Analýza odborné terminologie v oblasti trestního práva v argentinské španělštině
Autorka práce: Kateřina Nováková
Vedoucí práce: PhDr. Jana Pešková, Ph.D.

Předmětem bakalářské práce Kateřiny Novákové je kontrastivní formální a obsahová analýza vybraných českých a argentinských termínů z oblasti trestního práva hmotného (s. 4, 44). Přestože jsou si země, jejichž terminologie je v práci porovnávána, geograficky i kulturně vzdálené, obě ve svém trestně-právním základu vycházejí z evropských právních řádů zhruba poloviny 19. století, a proto lze na jednu stranu očekávat některé terminologické odchylky, ale na druhou také společné jmenovatele. Práce Kateřiny Novákové tak nejen přispívá k poznání v oblasti kontrastivní lingvistiky a translatologie, ale poskytuje i širší sociokulturní vhled.

Text tradičně sestává z části teoretické (s. 9–18, kap. 1) a praktické (s. 19–43, kap. 2), je logicky strukturován a tematicky koherentní. V teoretické pasáži autorka nejprve čtenáře seznamuje s pojmem právního jazyka a za pomoci příslušné odborné literatury (Tomášek, Martincová) definuje termíny v užším i širším smyslu a jejich klíčové charakteristiky. Upozorňuje také na to, že termíny označující právní skutečnosti nejsou pouze jednoslovné (s. 9), což je poznatek, který je později reflektován i při formální analýze v části praktické. Druhý tematický blok teoretické kapitoly je konstituován popisem historického vývoje trestních zákoníků České republiky a Argentinské republiky od 2. pol. 19. stol. (pro ČR: *Trestní zákoník 40/2009 Sb.*, pro AR: *Código Penal de la Nación Argentina*), stejně jako jejich současné obecné struktury. I zde autorka vychází z relevantních zdrojů (pro ČR: Francek, Kratochvíl, Kuklík, Šámal, Novotný, pro AR: Nuñez et al., argentina.gob.ar). K přehledu teoretických východisek nemám výhrady, pouze upozorním na drobný překlep, a sice že *Libro primero* argentinského zákoníku se neuzavírá článkem 87, ale 78 (viz s. 16 práce). Výklad historie zákoníků je zde zcela na místě, jelikož pomáhá porozumět, proč si v následných analýzách typy trestů ad. často plně neodpovídají.

Plynulý přechod mezi teoretickou statí a praktickými analýzami tvoří úvod do druhé kapitoly, v němž je výstižně shrnuta metodologie výzkumu. Nejprve je konkretizováno, jaký typ termínů bude porovnáván (tj. *typy trestů a okolnosti vylučující protiprávnost činu* – dále jen *OVPČ*), a následně je uveden postup od sémantického výkladu na základě parafrázovaných definic zkoumaných jevů obou právních řádů k formálním analýzám a mezijazykové obsahové komparaci vybraných protějšků. Z analýz je patrné, že typologie trestů je v českém trestním zákoníku bohatší a konkrétnější (14:7 termínům), což je přehledně shrnuto v tabulce 1 na s. 42 (zatímco např. *peněžitý trest* a *multa* si odpovídají, *propadnutí majetku*, *vyhoštění*, *zákaz pobytu* a několik dalších nenacházejí svůj přímý protějšek v typologii argentinských trestů). V případě sémantického pole *OVPČ* je poměr 5:7 s tím, že si však odpovídají pouze dva termíny (*krajní nouze* a *estado de necesidad*, příp. *nutná obrana* a *legítima defensa propia / de terceros*, viz tabulka 2 na s. 43).

U praktické části velmi kladně hodnotím schopnost adekvátní reformulace, resp. překladu právních definic čerpaných ze zákoníků. Dále kvituji, že si autorka správně uvědomuje, že na rozdíl od českého samostatného typu trestu *domácí vězení* vyjadřuje argentinský pojem *detención domiciliaria* pouze formu výkonu typu trestů *prisión/reclusión*. U formální analýzy rozumím, že cílem bylo porovnat aspekt jedno/víceslovnosti termínů, nicméně se domnívám, že z lingvistického hlediska by bylo zajímavější porovnat spíše syntaktické funkce konstituujících komponent termínu (např. *přívlastek shodný/neshodný*, tj., *complemento del nombre concordado/no concordado*). Usuzuji totiž, že míra shody mezi strukturou českých a argentinských termínů by pak byla mnohem vyšší, jelikož přívlastek neshodný je ve španělštině přirozeně tvořen dvojslovně předložkou *de* + jménem a v češtině pouze jednoslovně jménem v genitivu (viz s. 23, 31, 35, 39–41, např. *estado de necesidad* vs. *stav*

nouze). Analýza by tak byla konzistentnější a měla větší výpovědní hodnotu. Stejně tak by mohl být reflektován aspekt antepozice a postpozice daných přívlastků apod.

U obsahové a kontrastivní analýzy se pak nabízí sjednotit překlad termínu *persona incapaz* (ten je překládán dvojmo: jako *nezpůsobilá* vs. *nesvéprávná osoba*, viz např. s. 31) a důsledněji dbát na konzistentnost v závěru, jelikož v praktické části (s. 32) je *prisión/reclusión perpetua* logicky spojována s *výjimečným trestem* a *prisión/reclusión temporal* s prostým *odnětím svobody*, zatímco v závěru je tomu zřejmě nedopatřením naopak (viz s. 41, 42). To ubírá na výsledném dojmu. Jak jsem již ale zmínila v úvodu, práci jako celek považuji za velmi přínosnou z perspektivy translatologické i sociokulturní, jelikož může sloužit jako solidní referenční zdroj nejen pro studentské překlady. Přesto mám na diplomandku doplňující otázky, které mohou být oporou pro obhajobu:

1. Opravdu bychom na s. 37 překládali c) *Falta de provocación suficiente por parte del que se defiende* jako c) **Nulová** provokace ze strany osoby, která se brání?
2. K formální analýze (viz např. s. 39): lze v kontextu slovních druhů v užším smyslu slova „de“ skutečně považovat za **spojovací** výraz?
3. Ke kontrastivní analýze (viz např. 40, resp. 43): opravdu bychom překlad mezi jediným pojmem *nutná obrana* a dvěma pojmy *legítima defensa propia* / *legítima defensa de terceros* považovali za případ **absolutní** ekvivalence? V jaké situaci se ocitneme, pokud budeme muset přeložit ze španělštiny do češtiny každý z daných dvou termínů zvlášť?

Stylisticky je práce psána pěkně, strukturace textu je v pořádku. Příklady, výsledky a glosář jsou zachyceny v přehledných tabulkách a grafech, příležitostně se objevují drobné překlady a chyby (např. s. 12 – **trestí*, 28 – **absolutya*, 31 a 41 – *inhabilitación *espacial*, 34 – **vniklé riziko*, 41 – **odlišovali se další okolnosti*), nesprávná interpunkce (s. 12, 18, 21, 41 – např. redundance čárky za příslovečným určením vlivem interference ze španělštiny: *V druhé polovině padesátých let**), či češtině nevlastní analytické stupňování (s. 12, 16, 45 – **více jednotný*, **více genderově vyvážený*, **více vyrovnané* namísto *jednotnější*, *vyváženější*, *vyrovnanější*). Místy alternuje vypisování číselných údajů slovy s číslicemi (např. s. 22 – „až deseti let“ a tamtéž níže „na dobu 10 let“), případně došlo k ponechání symbolu z výchozího jazyka pro číselné uvedení pořadí (např. s. 25 – *1º. Zbavení veřejného zaměstnání...*). Španělské resumé ani seznam literatury nevykazují zásadní nedostatky.

Závěr: I přes uvedené drobné výtky koncepčního i formálního rázu se domnívám, že práce Kateřiny Novákové je zdařilá a splňuje požadavky kladené na tento typ prací. Diplomandka prokázala schopnost svědomitě a systematicky pracovat s odbornou literaturou i právními dokumenty, syntetizovat teoretické poznatky, kontrastivně porovnat českou a argentinskou terminologii z dané oblasti a dostat stanovenému cíli. Její práci doporučuji k obhajobě a předběžně ji hodnotím známkou **velmi dobře** s tím, že výsledné hodnocení bude stanoveno na základě obhajoby.

V Českých Budějovicích dne 31. května 2023

Mgr. Markéta Šmídová, Ph.D.